

Ametnikueetika nõukogu koosolek

PROTOKOLL

Toimumiskoht: Suur-Ameerika 1, Tallinn

Toimumisaeg: 01.04.2025

Algus kell 13.00, lõpp kell 15.05

Juhatas: Külli Taro (eetikanõukogu esimees)

Protokollis: Anna Laido (eetikanõukogu sekretär)

Võtsid osa: Heiki Sibul, Airi Mikli, Aive Pevkur, Kaur Kajak ja Heddi Lutterus.

Puudusid: Jüri Mölder, Mariann Märtsin ja Ulla Saar.

PÄEVAKORD:

1. Pöörduste juhendi kinnitamine.
2. Personali- ja siseauditi juhtidega toimunud arutelude tagasiside ja ettepanekud eetikanõukogule. Ettepanekute alusel eetikanõukogu tööplaani arutelu.
3. Kohapeal tõstatatud teemad.

1. Pöörduste juhendi kinnitamine (avaliku ja erasektori vahelise mobiilsusega seotud huvide konfliktid ning nende maandamise viisid).

Eetikanõukogu liikmed tegid tava tekstile rea vormilisi ja terminoloogilisi täpsustusi. Juhise tekstis tuleb ühtlustada ametniku, avaliku teenistuja ja ametiisiku mõisted, võttes arvesse, et eetikanõukogu teeb soovitusi avalikele teenistujatele. Samuti tuleks kasutada tava pealkirjas sõnastust „Juhis huvide konfliktide vältimiseks avalike teenistujate liikumisel avaliku ja erasektori vahel“, lisades selgituse, et peetakse silmas pöörduste olukordi.

Samuti soovitati õigusliku raamistiku osa üle vaadata lähtuvalt käesolevast õigusruumist, et soovituslikud ja rakendatavad nõuanded oleksid selgelt eristatud. Selgemalt tuleks välja tuua ka lisaks avalikele teenistujatele tehtud soovitustele ka asutuste töö korraldamist puudutavad soovitused.

Juhendi teises osas olev rahvusvahelise praktika ülevaade on otstarbekas vormistada dokumendi lisana, tuues kõigepealt välja olulisemad põhimõtted, mida riikideülevalt rakendatakse pöördustega seotud riskide maandamiseks ning huvide konflikti olukordade vältimiseks.

Eetikanõukogu tegi ka täiendusi juhise lõpus olevatele juhtumite kirjeldustele, eelkõige soovitatud lahenduste osas.

Otsustati, et peale eetikanõukogu poolt välja toodud täienduste sisseviimist võib tava kinnitada. Eetikanõukogu sekretär saadab enne kinnitamist tava teksti ka nõukogu liikmetele.

2. Personali- ja siseauditi juhtidega toimunud arutelude tagasiside ja ettepanekud eetikanõukogule. Ettepanekute alusel eetikanõukogu tööplaani arutelu.

Eetikanõukogu esimees Külli Taro ja nõukogu sekretär Anna Laido viisid veebruaris ja märtsis läbi arutelud avaliku teenistuse asutuste auditi- ja personalijuhtide ning poliitikakujundajatega, mille eesmärgiks oli saada tagasisidet eetikanõukogu töö kohta ning ettepanekuid edasise tegevuse sisuliseks korraldamiseks. Eetikanõukogu koosolekul jõuti läbi arutada mõned teemad, milles tagasisidet anti.

Väljendusvabaduse osas toodi mitmes intervjuus välja, et teadlikkus sellest, kas avalikus kommunikatsioonis (sh sotsiaalmeedias) esindatakse ainult oma valdkonda või avalikku sektorit tervikuna, on pigem madal. Eelkõige mõeldakse oma asutuse ja oma valdkonna vaatenurgale ning huvidele. Nähakse ennast ametnikuna eelkõige konkreetse valdkonna edendajana ning riiki vaadatakse sageli pigem kriitiliselt. Selles teemas on vajalik teadlikkuse tõstmine ning ilmselt ka juhise täiendamine.

Mitmes valdkonnas on ametnikele saadetakse tasuta piletid ja tasuta kutsed väga levinud tava, mis puudutab ka kohalikke omavalitsusi. Nii saadavad näiteks mõned kontserdikorraldajad suures koguses tasuta pileteid avaliku teenistuse tippjuhtidele ning sihtasutuste nõukogude liikmetele. Antud näite puhul on tegemist soodustuste valdkonna erijuhtumiga. Sellisel juhul on soovitus enne piletite vastuvõtmist vaadata nende külastuste eesmärki ja mahtu. Asutuste jaoks on tegemist ju kuluga ning etendusasutuste jaoks on see saamata jäänud tulu. Kui neil üritustel osamine on tööülesanne, siis kas näiteks ministriumidel võiks selleks olla eraldi fond? Samuti on võimalus selles valdkonnas laiema ringkirja või soovitude saatmine asutustele.

Otsustati, et antud päevakorrapunkti arutelu jätkatakse järgmisel eetikanõukogu koosolekul. Eetikanõukogu sekretär täiendab kingituste ja soodustuse head tava avalikele teenistujatele jagatavate tasuta piletite teema osas.

3. Kohapeal tõstatatud teemad. Eetikanõukogu esimees tegi ettepaneku käsitleda järgmisel eetikanõukogu koosolekul huvide konflikti teemat avalike teenistujate kuulumisel riigi äriühingute ja sihtasutuste nõukogudesse. Antud teemale juhtisid kohtumiste käigus tähelepanu ka mitmed siseauditi ja personalijuhtid.

Riigivara seadus näeb ette, et nõukogu kaitseb omaniku ehk riigi huvisid. Millistel juhtudel aga tuleks avalikul teenistujal ennast äriühingut või sihtasutust puudutavatest otsustest taandada? Teema on seotud ka kõrvaltegevuste lubatavusega – kui ametnik nimetatakse nõukokku teenistusülesannete raames, siis ei ole tegemist kõrvaltegevusega.

Kui näiteks ministri kantser on selle sihtasutuse nõukogus, mille asutajaõigusi antud ministrium teostab, siis millistest sihtasutuse juhtimisotsustest tuleks tal end taandada? Leiti, et antud teemas on vajalik koostöö Rahandusministeeriumis riigi osaluspoliitika eest vastutajatega.

Lepiti kokku, et **järgmine eetikanõukogu koosolek toimub 13. juunil** ministriumide ühishoones. Käesolev protokoll avaldatakse eetikanõukogu veebilehel.

Külli Taro

/allkirjastatud digitaalselt/

Koosoleku juhataja

Anna Laido

/allkirjastatud digitaalselt/

Protokollija